

Consultatie Wet op het accountantsberoep

Opmerkingen bij het wetsontwerp van 19 juli 2010

Ministerie van Financiën
T.a.v. Idde Oomes en Laurens Buist

Geachte heren Oomes en Buist,

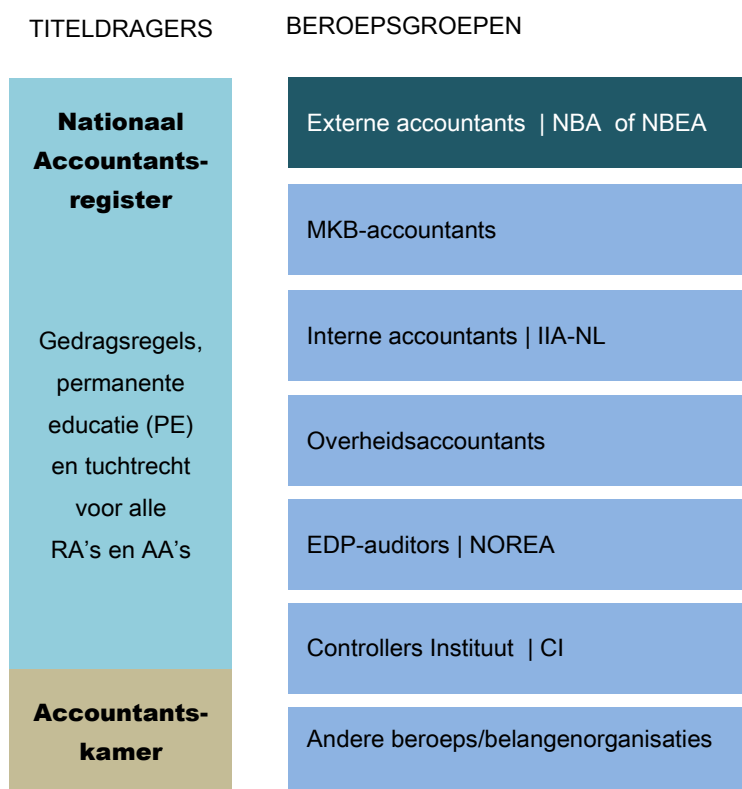
In deze brief doen we u enkele opmerkingen toekomen bij de voorgestelde nieuwe Wet op het accountantsberoep. Dit betreft twee alternatieven voor de toekomstige organisatie van het beroep, te weten:

1. De instelling van een Nationaal Accountantsregister;
2. De kwalificatie van de RA- en AA-titel als opleidingstitels.

Beide alternatieven worden hierna achtereenvolgens beschreven.

1. Instelling van een Nationaal Accountantsregister

In het wetsontwerp is het accountantsregister opgenomen als onderdeel van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Er valt echter veel voor te zeggen om het register onder te brengen in een zelfstandige entiteit, bijvoorbeeld in een 'Nationaal Accountantsregister'. De organisatie van het accountantsberoep zou er dan als volgt kunnen uitzien:

Een zelfstandig accountantsregister heeft diverse voordelen, waaronder:

- een logischer en democratischer structuur van het accountantsberoep,
- oplossing voor de frictie met het Europees verbod op verenigingsdwang,
- kostenbesparingen,
- stimulans voor de NBA tot efficiency en toegevoegde waarde.

Deze punten worden hierna toegelicht.

Logischer en democratischer structuur

In het wetsontwerp is het accountantsregister ingericht naar titeldragers. Het nieuwe register bevat namelijk iedereen die de titel 'accountant' mag voeren, waaronder alle huidige RA's en AA's. Deze titeldragers kunnen verschillende beroepen uitoefenen. Ze kunnen bijvoorbeeld werkzaam zijn als accountant, maar ook als controller, belastingadviseur, toezichthouder of hoogleraar.

Het zou logisch zijn om het verplichte lidmaatschap van de Nederlandse beroepsorganisatie van accountants te beperken tot degenen die het beroep van accountant uitoefenen, of eventueel het beroep van extern accountant. De andere titeldragers kunnen dan lid zijn van een beroepsorganisatie die aansluit bij het specifieke beroep dat zij uitoefenen. Dat kan bijvoorbeeld een (verzelfstandigd) Controllers Instituut zijn, of een beroepsorganisatie van belastingadviseurs. Deze beroepsorganisaties kunnen verschillende titeldragers als lid hebben. Zo kan het Controllers Instituut niet alleen RA's en AA's toelaten, maar evengoed RC's (registercontrollers) en op termijn mogelijk ook CMA's (Certified Management Accountants). Deze personen hebben verschillende titels, maar oefenen hetzelfde beroep uit en kunnen daardoor harmonieus en vruchtbaar samenwerken in dezelfde beroepsorganisatie. Het is niet zinvol om bijvoorbeeld controllers en belastingadviseurs verplicht lid te laten zijn van een beroepsorganisatie van accountants. Zo'n opzet is zelfs conflictueus, iets dat in het verleden reeds is gebleken uit de talrijke juridische procedures en andere ledenprotesten tegen NIVRA en NOvAA.

Ook om die reden valt er veel voor te zeggen om het verplichte lidmaatschap van de nieuwe NBA te beperken tot degenen die daadwerkelijk het beroep van accountant uitoefenen. Of eventueel zelfs tot degenen die werkzaam zijn als extern accountant. De MKB-accountants kunnen dan een eigen beroepsorganisatie kiezen, temeer daar de NBA niet in een aparte afdeling voor hen voorziet. Dit geldt ook voor de interne accountants en de overheidsaccountants (hen is slechts een gezamenlijke afdeling toebedeeld, zonder eigen autonomie).

Functies van het zelfstandig accountantsregister

Kort en goed is het accountantsberoep het best te organiseren door de titeldragers onder te brengen in een zelfstandig accountantsregister. Op die manier kunnen alle titeldragers (RA's en AA's) worden onderworpen aan:

- fundamentele gedragsregels, conform deel A van de IFAC Code of Ethics,
- permanente educatie (PE), en
- een wettelijk tuchtrecht (Wtra).

Overtreding van de gedragsregels kan een tuchtklacht opleveren, die in ernstige gevallen kan leiden tot doorhaling van de inschrijving in het accountantsregister.

Door het accountantsberoep op deze manier te organiseren, wordt bereikt dat alle personen die zich accountant mogen noemen (alle RA's en AA's) zijn onderworpen aan fundamentele gedragsregels, aan permanente educatie en aan een wettelijk tuchtrecht. De titel 'accountant' heeft daarmee het karakter van een integriteits- en deskundigheidsaanduiding. De integriteit is een van de belangrijkste fundamentele gedragsregels. De deskundigheid wordt eerst geborgd

door de accountantsopleiding en daarna door de verplichte permanente educatie op het gebied waarin de titeldrager werkzaam is.

Europees verbod op verenigingsdwang

De ontkoppeling tussen de inschrijving in het accountantsregister en het lidmaatschap van de NBA biedt ook een oplossing voor het conflict met het Europese verbod op verenigingsdwang. En daarmee ook voor alle gerechtelijke procedures die dat met zich mee kan brengen, inclusief het dagvaarden van de Staat der Nederlanden voor het Europese Hof van Justitie.

Kostenbesparing

De kosten van de inschrijving in het accountantsregister kunnen vrij beperkt zijn, bijvoorbeeld 150 euro per jaar. Dit is beduidend minder dan de 500 tot 1500 euro per jaar die RA's en AA's momenteel aan NIVRA en NOvAA moeten betalen.

De titeldragers kunnen vervolgens zelf beslissen of zij daarnaast lid willen worden van een beroeps/belangenorganisatie en zo ja, van welke. Op die regel kan een uitzondering worden gemaakt voor (externe) accountants, en wel door hen verplicht lid te laten zijn van de NBA. De wenselijkheid daarvan zou ook kunnen worden onderzocht door een enquête onder de leden. Een groeiend deel herkent zich niet in de wijze waarop NIVRA en NOvAA het accountantsberoep vertegenwoordigen, denk bijvoorbeeld aan de reactie op het recente AFM-rapport. Voor de NBA zal dit naar verwachting niet beter zijn.

Stimulans voor de NBA tot efficiency en toegevoegde waarde

Het (gedeeltelijk) afschaffen van het verplichte lidmaatschap van de NBA zal deze organisatie ook stimuleren om efficiënter te opereren. Zoals onderstaande tabel laat zien is de contributie van NIVRA en NOvAA beduidend hoger dan die van vergelijkbare buitenlandse beroepsorganisaties van accountants.

Naam beroepsorganisatie	Jaarlijkse contributie
Nederlands Instituut van Registeraccountants (NIVRA)	500 – 1.500 euro
Nederlandse Orde van AA's (NOvAA)	500 – 1.500 euro
Ter vergelijking	
American Institute of Certified Public Accountants (AICPA)	200 – 395 USD
Institute of Chartered Accountants in England & Wales	290 euro
Chartered Institute of Management Accountants (CIMA)	216 – 228 GBP
Institut der Wirtschaftsprüfer (Duitsland)	100 – 300 euro

Historische gelijkenis

De ontkoppeling tussen accountantsregister en beroepsorganisatie sluit ook aan bij de wijze waarop het accountantsberoep oorspronkelijk georganiseerd was, althans aan AA-zijde. De commissie van inschrijving in het AA-register stond aanvankelijk los van het lidmaatschap van de beroepsorganisatie. Dit werd destijds gezien als een gezonde situatie die de beroepsorganisatie stimuleerde tot efficiency en het leveren van toegevoegde waarde. Dat argument heeft nog niets aan betekenis ingeboet, integendeel.

Het verplichte lidmaatschap van de beroepsorganisatie is niet de enige manier om alle RA's en AA's te onderwerpen aan gedragsregels, permanente educatie en tuchtrecht. Zoals hiervoor is beschreven kan datzelfde worden bereikt via de inschrijving in een Nationaal Accountantsregister.

Optie 2: RA- en AA-titel kwalificeren als opleidingstitels

Een ander alternatief is om de inschrijving in het nieuwe accountantsregister te beperken tot de RA's en AA's die daadwerkelijk werkzaam zijn als accountant. De overige RA's en AA's mogen uit hoofde van redelijkheid en billijkheid wel hun titel behouden (anders zijn de rapen gaar). De RA- en AA-titel zouden met ingang van de inwerkingtreding van de Wet op het accountantsberoep zijn te kwalificeren als opleidingstitel. Deze titels zijn dan niet langer gekoppeld aan inschrijving in een accountantsregister en evenmin aan een verplicht lidmaatschap van een beroepsorganisatie van accountants.

Degenen die het wettelijk beschermde *beroep van accountant* uitoefenen, zouden echter wel moeten zijn ingeschreven in een accountantsregister. Dit register kan dan voorzien in gedragsregels, PE en tuchtrecht. Deze (externe) accountants kunnen daarnaast lid zijn van de NBA. Dit is een aparte organisatie, los van het accountantsregister.

Tot slot

We menen u hiermee twee zinvolle alternatieven te hebben gegeven voor de toekomstige organisatie van het accountantsberoep en zijn graag bereid tot nadere toelichting.

Hoogachtend,

Brenda Westra RA
Voorzitter Stichting Innovatie en Transparantie in Accountancy

Amsterdam, 6 september 2010